

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de directeur Zorg en directeur Bedrijfsvoering van FPC de Kijvelanden
T.a.v. de heer J. Schetters en de heer J. Adank
Postbus 900
3160 AC Rhoon

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Hoge Nieuwstraat 8
2514 EL Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.inspectie-jenv.nl
Contactpersoon
contact@inspectie-jenv.nl

Projectnaam

Ons kenmerk
5002432

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 30 oktober 2023
Onderwerp Vervolgonderzoek op incidentonderzoek FPC de Kijvelanden (01-03-2020)

Geachte heer Schetters en heer Adank,

Met deze brief sluit de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: de Inspectie) het toezichttraject bij Forensisch Psychiatrisch Centrum de Kijvelanden (hierna: FPC de Kijvelanden) af. Dit toezichttraject is gestart nadat op 1 maart 2020 twee extreem vlucht- en beheersgevaarlijke (hierna: EVBG) ter beschikking gestelden (hierna: tbs-gestelden) de kliniek wisten te ontvluchten door een medewerker te gijzelen.

Aanleiding

De Inspectie deed onderzoek naar dit ernstige incident en concludeerde in haar [rapport¹](#) van december 2020 dat er sprake was van een gebrekkige uitvoering van de toegangscontrole en dat het team van de EVBG-afdeling onvoldoende functioneerde vanwege personele bezettingsproblematiek². Ook waren de organisatorische, bouwkundige en elektronische randvoorwaarden om een dynamische gijzeling³ te kunnen vertragen en isoleren niet aanwezig. De Inspectie gaf aan dat ze uiterlijk 6 maanden na publicatie van dit rapport een voortgangsrapportage verwachtte van FPC de Kijvelanden over de de ingezette verbetermaatregelen.

Vervolgonderzoek

In juni 2021 leverde FPC de Kijvelanden een voortgangsrapportage aan. Op grond van deze rapportage besloot de Inspectie vervolgonderzoek te doen naar de voortgang en het effect van de verbetermaatregelen ten aanzien van de drie uit haar incidentonderzoek geïdentificeerde thema's: (1) de gebrekkige uitvoering van de toegangscontrole, (2) het onvoldoende functioneren van het team van de EVBG-afdeling en (3) de afwezigheid van organisatorische, bouwkundige en

---

¹ [Rapport Incidentonderzoek FPC de Kijvelanden \(01-03-2020\) | Rapport | Inspectie Justitie en Veiligheid \(inspectie-jenv.nl\)](#)

² De Inspectie maakt hierbij onderscheid tussen kwantitatieve bezetting (hoeveelheid personeel) en kwalitatieve bezetting (toerusting van het personeel).

³ Onder een dynamische gijzeling verstaat de Inspectie een gijzeling die voortduurt terwijl de gijzelnemer zich verplaatst.

elektronische randvoorwaarden om een dynamische gijzeling te vertragen en isoleren. De uitkomsten van dit vervolgonderzoek zijn op 22 november 2021 in een [brief](#)⁴ aan FPC de Kijvelanden teruggekoppeld.

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Datum
30 oktober 2023

Ons kenmerk
5002432

In haar brief concludeerde de Inspectie dat de toegangscontroles verbeterd zijn en dat zij op dit thema geen zorgen meer heeft. Daarnaast concludeerde zij dat FPC de Kijvelanden diverse maatregelen had getroffen om het functioneren van het team van de EVBG-afdeling te verbeteren. Dit leidde tot verbeteringen in de onderlinge samenwerking en sfeer op de afdeling maar, doordat het team nog niet volledig uit vaste medewerkers bestond, kwam het onvoldoende toe aan teamontwikkeling en het bestendigen van de verbeteringen. De Inspectie concludeerde ten slotte dat de randvoorwaarden om een dynamische gijzeling te vertragen en isoleren niet waren ingericht. Zo was onder meer het aangepaste gijzelingsbeleid nog niet geïmplementeerd en was nog niet iedereen getraind in het omgaan met een gijzelingssituatie. De Inspectie kondigde in haar brief aan dat zij in 2022 nogmaals een bezoek zou brengen voor verder opvolging van deze laatste twee thema's. De Inspectie deed daarnaast de aanbeveling aan FPC de Kijvelanden, Dienst Justitiële Inrichtingen (hierna: DJI) en het ministerie van Justitie en Veiligheid om samen te onderzoeken op welke wijze er meer ruimte en flexibiliteit kan worden gecreëerd binnen het systeem en in de sector om de personele capaciteitsproblemen voor specifiek de zwaarste categorie – EVBG – tbs-gestelden op te vangen.

Opvolging van het vervolgonderzoek

De Inspectie bracht op 1 december 2022 een bezoek aan FPC de Kijvelanden in het kader van [Jaargesprekken FPC's](#)⁵. Tijdens dit bezoek sprak de Inspectie met diverse functionarissen over een aantal thema's, waaronder de kwantitatieve en kwalitatieve bezetting op de EVBG-afdeling. Ook bracht de Inspectie een bezoek aan de EVBG-afdeling waar zij eveneens met diverse functionarissen sprak. De Inspectie constateerde dat er meer stabiliteit was binnen het team en de aansturing van de afdeling. Hierdoor leek er meer ruimte te zijn voor teamontwikkeling en het naleven van afspraken.

De Inspectie kreeg tijdens het bezoek ook een rondleiding waarbij specifiek aandacht werd besteed aan de gebouwelijke aanpassingen die gedaan zijn om een dynamische gijzeling te vertragen en isoleren.

Mede gelet op haar bevindingen tijdens dit bezoek vond de Inspectie het niet nodig nogmaals een bezoek te brengen in het kader van de opvolging van het vervolgonderzoek. Op 28 juni 2023 heeft de Inspectie dit per brief bij FPC de Kijvelanden aangegeven. Wel verzocht de Inspectie FPC de Kijvelanden om een schriftelijke rapportage waarin de voortgang beschreven staat van de verbetermaatregelen op de thema's kwantitatieve en kwalitatieve personele bezetting op de EVBG-afdeling en het gijzelingsbeleid.

Bevindingen

FPC de Kijvelanden leverde op 31 juli 2023 een schriftelijke rapportage aan waarin de voortgang op deze twee thema's beschreven staat en waarin gereageerd wordt op de aanbeveling die de Inspectie op 22 november 2021 deed.

---

⁴ [Brief vervolgonderzoek op incidentonderzoek FPC de Kijvelanden | Brief | Inspectie Justitie en Veiligheid \(inspectie-jenv.nl\)](#)

⁵ [Brief Terugkoppeling jaargesprekken FPC's | Brief | Inspectie Justitie en Veiligheid \(inspectie-jenv.nl\)](#)

Personele bezetting EVBG-afdeling

Volgens FPC de Kijvelanden is de kwantitatieve bezetting op de EVBG-afdeling op orde. Onlangs was er sprake van een bovengemiddelde uitstroom van medewerkers die volgens FPC de Kijvelanden niet te herleiden is tot oorzaken die te maken hebben met het werk op deze afdeling. Daarnaast is op andere afdelingen eveneens sprake van een bovengemiddelde uitstroom en wijkt het verloop in de kliniek niet significant af van het verloop in andere FPC's. De instroom in FPC de Kijvelanden is bovendien ongeveer gelijk aan de uitstroom.

De kwalitatieve bezetting op de EVBG-afdeling is volgens FPC de Kijvelanden ook op orde. Er wordt nog wel gebruik gemaakt van gedetacheerde medewerkers, maar zij worden altijd voor een periode van minimaal zes maanden ingezet. Over het algemeen blijven zij langer. Alle gedetacheerde medewerkers worden volledig meegenomen in alle voorkomende werkzaamheden waardoor de druk en verantwoordelijkheid niet toeneemt bij medewerkers die in loondienst zijn. De afgelopen periode is op de EVBG-afdeling ook ingezet op teamontwikkeling, de onderlinge samenwerking en het uniform uitdragen van en handelen naar afspraken. In mei 2022 is een audit uitgevoerd op het thema forensische scherpste. Op basis daarvan is een verbeterplan opgesteld en uitgevoerd. Daarnaast is ingezet op onder andere het intensiveren van teambegeleiding en casuïstiekbesprekingen. FPC de Kijvelanden ziet dat er meer zaken onderling worden besproken, medewerkers elkaar aanspreken en dat de onderlinge samenwerking sterk is verbeterd.

Gijzelingsbeleid

Uit de rapportage blijkt dat er diverse gebouwelijke aanpassingen zijn gedaan om een dynamische gijzeling te vertragen en isoleren. Zoals eerder benoemd heeft de Inspectie deze aanpassingen gezien tijdens haar bezoek op 1 december 2022. De Inspectie kiest er omwille van de veiligheid voor om niet nader op deze aanpassingen in te gaan.

Het aangepaste gijzelingsbeleid is in december 2021 ingevoerd waarbij alle medewerkers op verschillende manieren op de hoogte zijn gesteld van de inhoud van dit nieuwe beleid. Na de invoering is gestart met gijzelingsoefeningen. Vanwege de impact van het incident in maart 2020 is de intensiteit en complexiteit van deze oefeningen gedoseerd opgebouwd. Alle oefeningen worden in een registratiesysteem bijgehouden waarbij registratie plaatsvindt van het soort oefening, het doel en het verloop. Ook de evaluatie en eventuele verbeteracties worden geregistreerd.

Naast de oefeningen volgen alle nieuwe medewerkers een training agressie hantering waarin aandacht wordt besteed aan het gijzelingsbeleid. Pas na het volgen van deze training gaan medewerkers zelfstandig aan het werk.

Aanbeveling

FPC de Kijvelanden geeft aan dat er geen concrete invulling is gegeven aan de aanbeveling van de Inspectie om samen met de DJI en het ministerie van Justitie en Veiligheid te onderzoeken op welke wijze er meer ruimte en flexibiliteit kan worden gecreëerd binnen het systeem en om in de sector de personele capaciteitsproblemen voor specifiek de zwaarste categorie tbs-gestelden op te vangen. De reden hiervoor is dat daar in gezamenlijkheid niet direct meerwaarde in werd gezien. FPC de Kijvelanden stelt zich op het standpunt dat er inmiddels geen sprake meer is van onoverkomelijke personele capaciteitsproblemen ten

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Datum
30 oktober 2023

Ons kenmerk
5002432

aanzien van de EVBG-afdeling. De ingezette maatregelen hebben volgens FPC de Kijvelanden geleid tot kwantitatieve en kwalitatieve continuïteit die vanuit de uitgezette interventies kunnen worden gewaarborgd. De Inspectie heeft tijdens de Jaargesprekken FPC's vernomen dat de samenwerking tussen de FPC's en de DJI verbeterd is en dat meer dan voorheen in gezamenlijkheid naar een probleem wordt gekeken.

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Datum
30 oktober 2023

Ons kenmerk
5002432

Conclusie

De Inspectie ziet dat FPC de Kijvelanden de afgelopen jaren veel maatregelen heeft genomen om een incident, zoals op 1 maart 2020 plaatsvond, te voorkomen. Tijdens het vervolgonderzoek in 2021 concludeerde de Inspectie al dat de toegangscontroles sterk verbeterd waren. De Inspectie concludeert op grond van het bezoek van 1 december 2022 en de schriftelijke rapportage van 31 juli 2023 dat de ingezette maatregelen ertoe hebben geleid dat de kwantitatieve en kwalitatieve personele bezetting op de EVBG-afdeling verbeterd is. Doordat alle medewerkers bekend zijn met het werken op deze afdeling kunnen zij worden ingezet voor alle voorkomende werkzaamheden. Daarnaast maken ook de gedetacheerde medewerkers deel uit van het team doordat zij voor een langere periode aan de afdeling verbonden zijn. Ondanks de bovengemiddelde uitstroom lijkt er binnen het team meer stabiliteit te zijn ontstaan doordat er is ingezet op teamontwikkeling, samenwerking en onderlinge openheid. Dit komt het functioneren van het team op de EVBG-afdeling ten goede.

Daarnaast concludeert de Inspectie dat de organisatorische, bouwkundige en elektronische randvoorwaarden om een dynamische gijzeling te kunnen vertragen en isoleren zijn gerealiseerd.

De Inspectie geeft FPC de Kijvelanden mee tijdig in contact te treden met DJI en het ministerie van Justitie en Veiligheid op het moment dat personele capaciteitsproblemen gevolgen dreigen te hebben voor de EVBG-afdeling. Zodat in gezamenlijkheid tijdig een oplossing kan worden gezocht.

De Inspectie heeft voldoende vertrouwen in de verbetermaatregelen die FPC de Kijvelanden heeft genomen om de kans op een incident zoals die op 1 maart 2020 plaatsvond, te verkleinen. Om die reden sluit de Inspectie dit toezichttraject bij FPC de Kijvelanden af. Vanzelfsprekend blijft de Inspectie FPC de Kijvelanden en de ingezette verbetermaatregelen volgen binnen haar reguliere toezichtactiviteiten.

Met vriendelijke groet,

A.Q. Bosma
Afdelingshoofd Straffen